

עכ"פ. הראתיך לדעת בני, וזגמא דמחשבותיו ולא מדרכיו מלכנו ולא מחשבותיו מלכנו³⁴⁶, קושיות כמו אלה על מעשה אלקינו, כי גבהו דרכיו מדרכינו ולא מחשבותיו מלכנו, והעיקר, כי האמת עד לעצמו, כי המה שלוחי דרחמנא, ושתוק ואל תקשה קושיא לאלקינו, ודי לחכימא ברמיזא.

ואם תרצה, אראך ביתר ביאור דכוני הארץ האלה — אשר הם בעיניך כרשעי ישראל, ח"ו — הם הם מבשרי הגאולה, ועליהם רומז הש"ס דחולין הנ"ל למבשרי הגאולה. דרכינו הקדוש³⁴⁷, בספר הקדוש "נועם אלימלך"³⁴⁸, מכנה את רשעי ישראל בשם עופות טמאים, וכתב עפ"י הקבלה דהמה העופות הטמאים הנזכרים בתורה (עי' "בכור שור" בבבא קמא³⁴⁹, ו"תורת חיים" בפרק חלק³⁵⁰, שג"כ כתבו כן עפ"י הקבלה. ויען שאני כותב כעת בלי ספרים במחיצתי, כי אני בגלות פה עיר הבירה וטמון בירכתי הבית במקום מוצנע, א"א לי לציין המקומות בספרים הנ"ל). ועפ"י ז, הענין מבואר בהדיא, שחכמי הש"ס גילו לנו שסימן הגאולה יבא לנו ע"י עופות טמאים, ורשעי ישראל המה העופות הטמאים עפ"י הקבלה. א"כ, הרי לך בני, דכך באה בקבלה, וכמו שאמרו בש"ס "גמירי", ועל הקבלה אין להקשות מידי, וכמו שאמרו בש"ס הרבה פעמים "אם הלכה נקבל"³⁵¹, ואין להקשות מידי. והבן, כי זה ברורא דמילתא, ואקוה בני שתנוח דעתך בזה, וד"ל.

(ואגב, אומר על מה שהקפידה הגמרא דוקא "דאי יתיב אארעא — אתי משיחא", שזה מרמז על מה שאמר במד"ר (שמות³⁵²) בפסוק "ועלה מן הארץ"³⁵³ — "כל זמן שישראל בירידה התחתונה הם עולים, ראה מה כתיב 'ועלה מן הארץ'. אמר דוד: 'כי שחה לעפר נפשינו דבקה לארץ בטנינו'³⁵⁴, אותה שעה 'קומה עזרתה לנו ופדינו למען חסדך'³⁵⁵", עכ"ד המדרש. ועל זה מרמז הש"ס "והוא דיתיב אארעא" — היינו, כשקרן ישראל נגדעה ונשפלה עד לארעא — אז אתי משיחא. כן נראה לי).

יג. אך בני, חוץ ממה שכתבתי למעלה להניח דעתך בתמיהתך הגדולה, שאיך יתכן שהקב"ה יתחיל הגאולה ע"י עוברי רצונו וע"י אנשים שאין ניכר בהם שום לחלוחית של יהדות, ח"ו, העיר ה' את לבי לתת טעם לשבח בזה, אף לדעתינו הקצרה. ואקדים לך גמרא דסנהדרין (דף צ"ז ע"ב) על הפסוק "אם יתמהמה חכה לו"³⁵⁶ — "שמא תאמר אנו מחכין והוא אינו מחכה, תלמוד לומר 'לכן יחכה ה' לחננכם ולכן ירום לנחמכם'³⁵⁷ (ופירש רש"י: "יחכה ה' —

344 עפ"י איוב כ"ח, כ"ג. 345 ברכות י' א.
346 עפ"י ישעיה נ"ה, ח'—ט'. 347 רבי אלימלך מליז'נסק זצ"ל.
348 פרשת ויקרא, דף נ"ד עמ' ד' (הוצאת מוסד הרב קוק, ח"ב עמ' רצ"א).
349 דף צ"ב ב. נמצא בסוף ספר "תבואות שור" מהדורת צילום, לוי'ן אפשטיין, ירושלים תשכ"ו.
350 לא נמצא שם (אע"פ שבספר "בכור שור" הנ"ל הוא כותב: "ע"פ מה שבארתי בס"ד אמ"ש בסנהדרין דף ק"ח וכו').
351 יבמות ע"ו ב. 352 פרשה א' אות י'.
353 שמות א', י'. 354 תהלים מ"ד, כ"ו.
355 שם שם, כ"ז. 356 חרבות ב', י'.